

Karta Charakterystyki

CUT-IT PASTE

Sekcja 1. Identyfikacja mieszaniny: Identyfikacja przedsiębiorstwa:

1.1. Identyfikator produktu:

Nazwa: CUT-IT PASTE

1.2. Istotne zidentyfikowane zastosowanie substancji oraz zastosowanie odradzane:

Zastosowanie zidentyfikowane:

CUT-IT to aktywna pasta do stosowania podczas skrawania metali w celu zmniejszenia tarcia i wydzielania ciepła. CUT-IT wydłuża żywotność narzędzi skrawających. Nadaje się do obróbki wszystkich metali.

CUT-IT stosuje się podczas wiercenia, cięcia, rozwiercania, wykonywania gwintów wewnętrznych i zewnętrznych.

Zastosowanie odradzane:

Brak.

1.3. Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki:

Producent: TTP Polska Sp. z o.o.
ul. Długa 25
43-365 Wilkowice
tel./fax: 33 816 04 14
e-mail: biuro@tppolska.pl
www.tppolska.pl

Osoba odpowiedzialna: biuro@tppolska.pl

1.4. Numer telefonu alarmowego

+48 33 816 04 14 (w godzinach:8.00-16.00)

Data wykonania karty: 05.10.2014 r.

Data aktualizacji karty: 12.11.2017 r.

Sekcja 2. Identyfikacja zagrożeń

2.1. Klasyfikacja mieszaniny:

Klasyfikacja z tabelą 3 załącznika VI do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 (rozporządzenie GHS) oraz na podstawie danych dostarczonych przez producenta:

Mieszanina nie jest klasyfikowana jako niebezpieczna.

2.2. Elementy oznakowania:

Hasło ostrzegawcze:

Brak

Piktogramy GHS:

Brak

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia:

Brak

Zwroty wskazujące środki ostrożności:

Brak

2.3. Inne zagrożenia:

Karta Charakterystyki

CUT-IT PASTE

Brak informacji dot. spełniania kryteriów PBT lub vPvB zgodnie z zał. XIII rozporządzenia 1907/2006 (REACH). Badania nie zostały przeprowadzone.

Sekcja 3. Skład/informacja o składnikach

3.1. Substancje:

Nie dotyczy.

3.2. Mieszaniny:

Klasyfikację substancji zawartych w produkcie podano zgodnie z tabelą 3 załącznika VI do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 (rozporządzenie GHS) oraz na podstawie danych dostarczonych przez producenta.

Brzmienie użytych zwrotów – patrz p. 16.

Sekcja 4. Środki pierwszej pomocy

4.1.1 Wytyczne dotyczące pierwszej pomocy wg istotnych dróg narażenia:

Kartę Charakterystyki okazać lekarzowi udzielającemu pomocy. W przypadku narażenia na pary i aerozole produktu osobę poszkodowaną przenieść do dobrze wentylowanego pomieszczenia - zwrócić się o pomoc lekarską

a) drogi oddechowe: osobę poszkodowaną natychmiast przenieść do dobrze wentylowanego pomieszczenia; osobę poszkodowaną umieścić w pozycji półleżącej, rozluźnić ubranie, upewnić się czy w ustach osoby poszkodowanej nie zalegają przedmioty lub wydzielina utrudniające oddychanie; jeśli poszkodowany nie oddycha – wykonać sztuczne oddychanie; niezwłocznie zwrócić się o pomoc lekarską w przypadku wystąpienia trudności z oddychaniem.

b) skóra: zdjąć zanieczyszczone ubranie; zabrudzoną skórę przemyć dużą ilością wody z mydłem; do mycia skóry nie używać żadnych rozpuszczalników ani rozcieńczalników; jeżeli wystąpi podrażnienie skóry – skonsultować z lekarzem.

c) oczy: zanieczyszczone oczy płukać, przy otwartych powiekach, ciągłym strumieniem bieżącej wody przez 10 ÷ 15 minut; unikać silnego strumienia wody, który może stworzyć ryzyko uszkodzenia rogówki; w przypadku utrzymującego się pieczenia lub podrażnienia skonsultować się z lekarzem; nie używać żadnych płynów do przemywania oczu ani żadnych maści przed konsultacją lekarską; w przypadku, gdy osoba poszkodowana nosi szkła kontaktowe zdjąć je, jeżeli to możliwe; zwrócić się o pomoc lekarską jeżeli wystąpi podrażnienie oczu – pokazać lekarzowi Kartę Charakterystyki lub etykietę

d) przewód pokarmowy: wypłukać usta dużą ilością bieżącej wody; osobie nieprzytomnej nie podawać nic do ust; nie wywoływać wymiotów; niezwłocznie skonsultować z lekarzem – pokazać lekarzowi Kartę Charakterystyki lub etykietę

4.1.2. Inne:

Brak.

4.2. Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia:

Ostre:

Brak

Opóźnione:

Brak

4.3. Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym:

W przypadku spożycia należy niezwłocznie skonsultować się z lekarzem.

Sekcja 5. Postępowanie w przypadku pożaru

5.1. Środki gaśnicze:

- a) Zalecane środki gaśnicze: Rozproszone prądy wodne, gaśnice proszkowe.
- b) Niezalecane środki gaśnicze: Unikać silnych prądów wodnych, które mogą rozprzestrzenić ogień.

5.2. Szczególne zagrożenia związane z substancją:

Nie stwarza zagrożenia pożarowego. Wydziela toksyczne gazy w warunkach pożaru

5.3. Informacje dla straży pożarnej:

Należy nosić niezależny aparat do oddychania i odpowiednią odzież ochronną.

Sekcja 6. Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

6.1. Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych:

6.1.1. Dla osób nienależących do personelu udzielającego pomocy:

- podczas usuwania materiału należy używać ubrania ochronnego, rękawic ochronnych, okularów ochronnych

6.1.2. Dla osób udzielających pomocy:

- podczas usuwania unikać tworzenia się i wdychania par produktu
- używać dobrze dopasowanych i przylegających okularów ochronnych, rękawic ochronnych oraz ubrania ochronnego

6.2. Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska:

- w przypadku uwolnienia dużych ilości do wód lub gleby zawiadomić o awarii odpowiednie służby

6.3. Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia:

6.3.1. Zalecenia dotyczące zapobiegania rozprzestrzenianiu się wycieku:

- przechowywać i transportować w szczelnych opakowaniach
- niezwłocznie usunąć produkt
- nie dopuścić, aby produkt przedostał się do systemu wodnego lub odwadniającego
- miejsce po usunięciu produktu i sprzęt mający kontakt z produktem spłukać wodą

6.3.2. Zalecenia dotyczące likwidacji wycieku:

- zebrać papierowym ręcznikiem, szmatą lub mopem
- wyeliminować wszystkie możliwe źródła ognia, nie palić tytoniu

6.3.3. Inne informacje:

Brak

6.4. Odniesienia do innych sekcji:

Patrz informacje zawarte w sekcji 8 i 13.

Sekcja 7. Postępowanie z mieszaniną i jego magazynowanie

7.1. Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania:

7.1.1. Zalecenia ogólne:

- instalacje wentylacyjne i elektryczne muszą odpowiadać warunkom ustalonym ze względu na niebezpieczeństwo pożaru lub wybuchu
- produkt może gromadzić ładunki statyczne, co może być przyczyną wyładowań elektrycznych i pożaru - zastosować środki ostrożności, używany sprzęt i wyposażenie powinny być uziemione
- zapewnić łatwy dostęp do środków gaśniczych i sprzętu niezbędnego podczas usuwania wycieku substancji
- postępować zgodnie z ogólnymi zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy z substancjami chemicznymi oraz dobrej praktyki przemysłowej; ściśle przestrzegać opracowanych procedur postępowania; podczas pracy z produktem należy stosować ogólne przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy zawarte w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 30 grudnia 2004r. (Dz. U. Nr 11 z 2005r. poz. 86); przestrzegać zaleceń zawartych w instrukcji dostarczonej przez producenta

Karta Charakterystyki

CUT-IT PASTE

- nie dopuścić do zanieczyszczenia oczu, skóry i odzieży

7.1.2. Wskazówki dotyczące higieny pracy:

- unikać tworzenia i wdychania par produktu

- przestrzegać zasad higieny osobistej

- nie wolno spożywać posiłków, pić oraz palić tytoniu podczas pracy z produktem z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych; należy myć ręce przed przerwami i po zakończeniu pracy, jeśli to potrzebne zastosować krem do rąk

- pracować w wentylowanych pomieszczeniach

7.2. Warunki bezpiecznego magazynowania, łącznie z informacjami dotyczącymi wszelkich wzajemnych niezgodności:

- produkt magazynować w chłodnych, suchych i dobrze wentylowanych pomieszczeniach

- nie przechowywać w pobliżu produktów spożywczych/paszowych

- opakowania powinny być szczelne oraz odpowiednio oznakowane

- magazynować w oryginalnych, szczelnych opakowaniach na twardym

- zabezpieczyć opakowania przed mechanicznym uszkodzeniem

7.3. Szczególne zastosowania końcowe:

Brak

Sekcja 8. Kontrola narażenia i środki ochrony indywidualnej

8.1. Parametry dotyczące kontroli:

8.1.1. Najwyższe dopuszczalne stężenia w środowisku pracy:

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. nr 817 poz. 2014)

Nie zawiera substancji wymagających monitorowania.

8.1.2. Zalecane procedury monitorowania:

- brak

8.1.3. Najwyższe dopuszczalne stężenie w materiale biologicznym (DSB):

- brak wytycznych

8.1.4. Wartości DNEL i PNEC:

Brak danych

8.2. Kontrola narażenia:

8.2.1. Stosowne techniczne środki kontroli:

Badania lekarskie pracowników oraz badania i pomiary czynników szkodliwych dokonywać zgodnie z obowiązującymi przepisami.

8.2.2. Indywidualne środki ochrony:

a) Ochrona oczu lub twarzy: w przypadku częstego stosowania okulary ochronne

b) Ochrona skóry: ubranie ochronne (ubranie robocze) i rękawice ochronne w przypadku częstego narażenia

c) Ochrona dróg oddechowych: sprawna wentylacja

Sekcja 9. Właściwości fizyczne i chemiczne

9.1. Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych:

- Wygląd: pasta, jasnobrązowa
- Zapach: charakterystyczny
- Próg zapachu: Nie określono.

- pH: 3-5
  - Temperatura topnienia/krzepnięcia: 35°C
  - Temperatura wrzenia: >100°C
  - Temperatura zapłonu: >100°C
  - Temperatura samozapłonu: nie określono
  - Temperatura rozkładu: nie określono
  - Szybkość parowania: nie określono
  - Palność: palna ciecz
  - Granice wybuchowości:
    - Dolna: -
    - Górna: -
  - Prężność par: nie określono
  - Gęstość par: nie określono
  - Gęstość: 0,95 g/ml (20°C)
  - Rozpuszczalność: nie miesza się z wodą
  - Współczynnik podziału oktanol/woda: nie określono
  - Lepkość: >100cst
  - Właściwości wybuchowe: nie dotyczy
  - Właściwości utleniające: nie posiada właściwości utleniających
- 9.2. Inne informacje:**
- brak

Sekcja 10. Stabilność i reaktywność

- 10.1. Reaktywność:**
- produkt nie jest reaktywny
- 10.2. Stabilność chemiczna:**
- produkt jest stabilny chemicznie.
- 10.3. Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji:**
- brak
- 10.4. Warunki, których należy unikać:**
- wysoka temperatura
- 10.5. Materiały niezgodne:**
- silne utleniacze i reduktory
  - silne kwasy
- 10.6. Niebezpieczne produkty rozkładu:**
- tlenki węgla
  - toksyczne gazy i dymy

Sekcja 11. Informacje toksykologiczne

- 11.1. Informacja dotycząca skutków toksykologicznych**
Mieszanina nie jest klasyfikowana jako niebezpieczna dla zdrowia.
- a) toksyczność ostra: nie wykazuje
  - b) działanie żrące/drażniące na skórę: nie wykazuje
  - c) poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy: nie wykazuje
  - d) działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę: nie wykazuje

Karta Charakterystyki

CUT-IT PASTE

- e) działanie mutagenne na komórki rozrodcze: nie wykazuje
- f) rakotwórczość: nie wykazuje
- g) szkodliwe działanie na rozrodczość: nie wykazuje
- h) działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie jednorazowe: nie wykazuje
- i) działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie powtarzane: nie wykazuje
- j) zagrożenie spowodowane aspiracją: nie wykazuje

Sekcja 12. Informacje ekologiczne

12.1. Toksyczność:

- mieszanina nie jest klasyfikowana jako niebezpieczna dla środowiska
- postępować zgodnie z instrukcją lub kartą charakterystyki

12.2. Trwałość i zdolność do rozkładu:

Brak

12.3. Zdolność do biokumulacji:

Brak danych.

12.4. Mobilność:

Brak danych.

12.5. Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB:

Nie spełnia warunków.

12.6. Inne szkodliwe skutki działania:

Brak.

Sekcja 13. Postępowanie z odpadami

13.1. Metody unieszkodliwiania odpadów:

13.1.1. Produkt:

- rodzaj odpadu: Odpadowe kleje i szczeliwa zawierające rozpuszczalniki organiczne lub inne substancje niebezpieczne
  - kod odpadu: 08 04 09*
  - odpad niebezpieczny
- 13.1.2 Opakowanie:

Usuwanie opróżnionych pojemników (opakowań) powinno być zgodne z obowiązującymi przepisami.

- rodzaj odpadu: Opakowania z tworzyw sztucznych
- kod odpadów: 15 01 02
- rodzaj odpadu: Opakowania z metali
- kod odpadów: 15 01 04

Sekcja 14. Informacje dotyczące transportu

Transport drogowy:

Nie stwarza zagrożenia w świetle przepisów transportowych ADR.

Sekcja 15. Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1. Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji i mieszanin:

1. Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i

- rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (30.12.2006 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 396/1) wraz ze zmianami (9.10.2008 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L268/14; 17.2.2009 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L46/3; 26.6.2009 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L164/7; 1.4.2010 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L86/7; 31.5.2010 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L133/1; 18.2.; PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L44/2; 21.5.2011 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L134/2) z późniejszymi zmianami.
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) NR 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r.w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (zwane rozporządzeniem GHS) (31.12.2008 PL Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej L 353/1) z późniejszymi zmianami.
  3. Rozporządzenie Komisji (UE) NR 453/2010 z dnia 20 maja 2010 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH)
  4. Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2012 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych oraz niektórych mieszanin (Dz.U. 2012, nr.12, poz. 445)
  5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. nr 817 poz. 2014)
  6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 lutego 2011 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U. 2011, nr 33, poz.166)
  7. Rozporządzenie ministra zdrowia z dnia 11 czerwca 2012 r. w sprawie kategorii substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych, których opakowania wyposaża się w zamknięcia utrudniające otwarcie przez dzieci i wyczuwalne dotykiem ostrzeżenie o niebezpieczeństwie (Dz.U. 2012, nr 12 poz. 688)
  8. Rozporządzenie Komisji (UE) NR 252/2011 z dnia 15 marca 2011 r. zmieniające załącznik I do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH)
  9. ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (UE) NR 253/2011 z dnia 15 marca 2011 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) w odniesieniu do załącznika XIII
  10. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ZDROWIA z dnia 24 lipca 2012 r. w sprawie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz.U. 2012, poz. 890)
  11. OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ z dnia 14 września 2012r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz.U. 2012, poz 1225)
  12. ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GOSPODARKI z dnia 29 stycznia 2013 r.w sprawie ograniczeń produkcji, obrotu lub stosowania substancji i mieszanin niebezpiecznych lub stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu lub stosowania wyrobów zawierających takie substancje lub mieszaniny (Dz.U. 2013, poz. 180)
  13. Obwieszczenie ministra gospodarki z dnia 12 lipca 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących ograniczenia emisji lotnych związków organicznych powstających w wyniku wykorzystywania rozpuszczalników organicznych w niektórych farbach i lakierach oraz w mieszaninach do odnawiania pojazdów (Dz.U. 2013, poz. 1569)
  14. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 marca 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych wymagań dla wyrobów aerozolowych (Dz.U. 2014, poz. 345)

15.2. Ocena bezpieczeństwa chemicznego:

Brak danych.

Karta Charakterystyki

CUT-IT PASTE

Badania lekarskie pracowników oraz badania i pomiary czynników szkodliwych dokonywać zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Powyższe informacje zostały opracowane w oparciu o bieżący stan wiedzy i doświadczeń. Nie stanowią jednak gwarancji własności produktu ani specyfikacji jakościowej i nie mogą być podstawą do reklamacji. Produkt powinien być transportowany, magazynowany i stosowany zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz dobrą praktyką i higieną pracy.

Producent nie ponosi odpowiedzialności za straty wynikające bezpośrednio lub pośrednio ze stosowania powyższej interpretacji przepisów lub instrukcji.

Przedstawione informacje nie mogą mieć zastosowania dla mieszanin produktu z innymi substancjami. Wykorzystanie podanych informacji, jak i stosowanie produktu, nie są kontrolowane przez producenta, a zatem obowiązkiem użytkownika jest stworzenie stosownych warunków bezpiecznego obchodzenia się z produktem.

Normy na sprzęt ochronny:

PN-EN 141:2002 Sprzęt ochrony układu oddechowego. Pochłaniacze i filtropochłaniacze, wymagania, badanie, znakowanie.

PN-EN 20344:2005(U) Wymagania i metody badania obuwia bezpiecznego, ochronnego i zawodowego do użytku w pracy.

PN-EN 166:2005 Ochrona indywidualna oczu. Wymagania.

Rękawice chroniące przed chemikaliami i mikroorganizmami.

PN-EN 374-1:2005 Terminologia i wymagania.

PN-EN 374-2:2005 Wyznaczanie odporności na przesiąkanie.

PN-EN 374-3:2005 Wyznaczanie odporności na przenikanie chemikaliów.

PN-EN 14605:2005(U) Odzież ochronna. Ochrona przed ciekłymi chemikaliami. Wymagania dotyczące odzieży chroniącej przed chemikaliami z połączeniami nieprzepuszczającymi cieczy (typ 3);

Powietrze na stanowiskach pracy:

PN-EN 1540:2004 Powietrze na stanowiskach pracy. Terminologia

PN-EN 689:2002 Powietrze na stanowiskach pracy. Wytyczne oceny narażenia inhalacyjnego na czynniki chemiczne przez porównanie z wartościami dopuszczalnymi i strategia pomiarowa.4

Karta charakterystyki została opracowana przez: **CHEM-NET S.C. 90-552 Łódź, Kopernika 35/9, www.chem-net.info, biuro@chem-net.info** Karta została opracowana w oparciu o aktualnie obowiązujące przepisy krajowe. Przy opracowywaniu karty bazowano na danych pochodzących od producenta oraz na bieżącym stanie wiedzy i doświadczeń.